

Večernik

Leto V. (XII.), številka 124

Maribor, četrtek 5. junija 1931

»JUTRA«

Znaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. ur.
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400
Vse mesečno prebranje v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelak „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Brüning in Curtius v Londonu

NEMŠKA DRŽAVNIKA KOT GOSTA MACDONALDA. — RAZGOVORI, KI SE VRŠE SPORAZUMNO S FRANCIJO, BODO POVSEM NEOBVEZNI.

LONDON, 5. junija. Prihod nemškega državnega kancelarja dr. Brüninga in zunanjega ministra dr. Curtiusa v London pričakujejo za danes popoldne ob 15. Angleski tisk javlja, da se na gradu Chequers, kjer bosta nemška državnik gosta angleškega predsednika vlade, ne bodo vršila nikakršna politična pogajanja, ampak da bodo samo podrobno izmenjane misli in da bodo razgovori povsem informativni. Splošno pričakujejo, da bo v tej priliki načeto tudi vprašanje izredno težavnega finančnega položaja Nemčije in revizije reparacijskih plačil. Tudi se bo govorilo o razorožitvenem problemu. Ni izključeno, da bo pritegnili v razpravo še nekaj drugih aktualnih problemov.

»Times« naglašja, da sta bila oba nemška državnik povabljeni v Chequers po

sporazumu s francosko vlado in da so vesti, kakor da je to kak sestanek proti tretjemu, neutemeljene. Britanski državnik se so radi zemljepisne lege Anglije na svojih potovanjih v Ženevi vedno ustavljali v Parizu in stopali s francoskimi službenimi krogi v ožje stike. Sedaj se hočejo podrobneje razgovoriti tudi z nemškimi ministri, da v neprisiljenem razgovoru razpravljajo in zavzamejo stališče o aktualnih problemih.

List pravi dalje, da že dejstvo, da nemških ministrov ne spremlja štab strokovnjakov, govori za to, da ni pričakovati nobenih sklepov v Chequersu in da tudi raznih načetih vprašanj ne bodo do podrobnosti razpravljali. Pa četudi ne bo prišlo do kakih odločitev, je vendar pričakovati od tega sestanka ministrov mnogo pozitivnega.

Premirje v Rimu

RIM, 5. junija. Veliki fašistični svet je v svoji seji minolo sredo razpravljalo o sporu, ki je nastal z Vatikanom. Ugotovilo je, da so posamezni sektorji Katoliške akcije nastopali pod to krinko politično proti fašizmu. Direktorji je sklenil pozvati vse svoje organizacije, da usmerijo vse svoje delo na obrambo fašistične revolucije, ki jo morajo braniti proti vsakomur in za vsako ceno.

Vendar je pa med Italijansko vlado in Vatikanom že prišlo do pogajanj in do zblizanja. Pripravlja se pogodba, na podlagi katere bo papež Katoliško akcijo formiral v čisto cerkveno akcijo in ji dal za voditelje same škofo, izločeni pa bodo vsi, ki so bili poprej kedaj med voditelji bivše klerikalne stranke ali pa so se udeleževali v protifašistični propagandi. V tej obliki bo Italijanska vlada Katoliško akcijo zopet prlpustila.

Grandi o zunanji politiki

RIM, 5. junija. Pri razpravi o proračunu zunanjega ministrstva je imel daljši ekspezo zunanji minister Grandi. Posebno obširno se je pečal s sovjetsko-italijanskimi odnošaji in podčrtaval ugodnosti, ki jih ima Italijanska industrija od sodelovanja z Rusijo. Rusija kupi sedaj mesečno v inozemstvu za milijardo lir raznih proizvodov ter želi predvsem sodelovanja z vsem svetom, kar je povdaril tudi Litvinov pri zasedanju evropske komisije.

Nato se je pečal Grandi z vprašanjem

nam v malih in premaganih državah, tako je tudi tem 300.000 Slovanom na Madžarskem že z mirovnimi pogodbami zagotovljena popolna zaščita, ki jasno in nedvomno določa, kakšne pravice jim pripadajo. Toda tisti Madžari, ki neprestano trobijo v svet zlagane vesti o zatiranju svojih manjšin v državah male antante, so popolnoma gluhi in slepi tedaj, kadar bi morali sami izpolniti napram manjšinam prevzete obveznosti. Tako se niti precej dobro organiziranim Slovakom še do danes ni posrečilo, da bi dobili vsaj eno samo svojo ljudsko šolo, da o srednjih in strokovnih niti ne govorimo.

pomorskega sporazuma med Francijo, Italijo in Anglijo, ki je postal zaenkrat neizvršljiv, ker se je pokazalo, da ga Francija drugače razlaga kot ostali dve pogodbeni stranki. Pričakovati pa je, da se bo posrečilo najti kompromisno rešitev ter končno le urediti to pereče vprašanje še pred sklicanim splošno razorožitveno konferenco leta 1932.

V vprašanju carinske unije med Avstrijo in Nemčijo je rimska vlada sporočila obema prizadetima vladama, da ne more odobravati njunega postopanja, kljub svoji najboljši volji in da si pridržuje vse pravice za nadaljnje korake. V tem smislu je tudi razumeti pristanek Italije na angleški predlog, naj se sestane leta 1922 sestavljeni kontrolni osek, ki bo proučil stanje avstrijskih državnih financ.

Francosko-rusko zblizanje?

BERLIN, 5. junija. Nemški tisk še vedno razpravlja o mogočnosti tesnejšega sodelovanja med sovjetsko Rusijo in Francijo. Podlaga za tako sodelovanje bi bila rusko-francoska pogodba o nenapadanju, radi katere so se vršila posvetovanja med zastopniki obeh držav že pred zadnjim zasedanjem Sveta Društva narodov. Po podpisu nenapadalne pogodbe bi se vršila nadaljnja pogajanja, ki bi uredila celo vrsto spornih vprašanj med obema državama. Nemški listi vidijo v teh pogajanjih željo francoske diplomacije, izločiti Rusijo iz strogo protifrancoških nemških in italijanskih zunanepolitčnih kombinacij.

Kako postopajo Madžari z našimi porabskimi Slovenci, je dovolj znano, znano pa je tudi preganjanje zavednih Hrvatov in Srbov v okolici Baje, posebno pa v Mohaču, kjer so bili prav te dni aretirani številni najuglednejši možje, duhovniki, trgovci in drugi, dasi niti sami ne vejo, zakaj in čemu. Kakor v Italiji, tako morajo tudi na Madžarskem naši zavedni bratje v ječe in celo tudi v internacijska taborišča, kakršno je ono v Zalaegerszegu. Tako se tedaj godi po mednarodnem zakonu zaščiteni slovanski manjšini na Madžarskem še l. 1931. S kakšno pravico morejo tedaj Madžari reklamirati zase še nova mešana ozemlja?

V ŽELEZNI KROGLJI PREKO NIAGARE.

NEW-YORK, 5. junija. Pred pol milijona gledalcev je ponovil Američan Hill poskus prekoračenja niagarskih slapov v jekleni krogli. Po padcu preko stene slapa je kroglo vlovil Hillov sin, ki jo je potegnil na breg. Ko so kroglo odprli, je bil Hill nezavesten in hudo ranjen.

MEDNARODNI POLJEDELSKI KONGRES V PRAGI.

BEOGRAD, 5. junija. V Prago je odpotovala delegacija naše države, ki bo zastopala Jugoslavijo na praškem mednarodnem poljedelskem kongresu od 5. do 8. junija. Šef delegacije je minister na razpoložanju dr. Oton Franjšek. Kongres se bo bavil z vsemi perečimi poljedelskimi vprašanji, predvsem pa z vprašanjem agrarne krize.

VELIKI IZLET DRUŠTVA ZA NAPREDEK JUGOSLOVENSKE TURISTIKE.

BEOGRAD, 5. junija. Društvo za napredek jugoslovenske turistik pripravlja velik izlet v Djurdjevo, Bukarešto, Sinajo, Carigrad, Atene in Solun. Potovanje bo trajalo od 18. junija pa do 1. julija.

Novo železnice v zetski banovini.

BEOGRAD, 5. junija. Ministrstvo za zgradbo je izdelalo nov načrt za izgradnjo železniške mreže v zetski banovini. Po tem načrtu se bodo zgradile ozkotirne proge Ustiprača Foča, Gacko—Bileče, Gacko—Nevesinje, Gacko—Stolac—Metković, Gacko—Metković—Bjelopolje, Arilje—Berane, ter normalnotirne proge Kosovska Mitrovica—Rohaj—Berane—Kolašin—Podgorica—Virpazar—Budva—Kotor.

Zanimiva ugotovitev pri preiskavi o vromu v Ljudski Samopomoči.

Marljivemu kriminalnemu oddelku mariborske policije se je posrečilo ugotoviti identiteto zagonetnega vlomilca v blagino »Ljudske Samopomoči«. Izdali so ga prstni odtiski, ter je tudi zelo verjetno, da je istoveten z vlomilcem v blagino Obrtne banke v Ljubljani.

Nezgodna kolesarja.

Včeraj popoldne je padel na kamniškem klanecu 34letni železničar Franjo Aleš iz Zgornjega Radvanja tako nesrečno s kolesa, da si je težko poškodoval desno roko. Prvo pomoč mu je nudil zdravnik dr. Korenčan, ki je odredil prevoz ponesrečenca v bolnišnico.

Trile zasileci nonesrečili.

Pri večerajšnjem požaru v skladišču tvrdke »Kemindustrija« so dobili gasilci Ivan Krklec, Ivan Štumberger in Hubert Heller tako opasne poškodbe na očeh, da so jih morali preneljati v splošno bolnico, kjer so jim izprali oči in odpustili v domačo oskrbo.

Staro-modni učitelj.

U.: »Ti Francek, napravi mi dva različna nadpisa na pismi s prefiksom »pre«. Fr.: Previsoko cenjena gospa, visoko precejnjeni gospod. M.

Vse zamaž.

— Milostiva gospa, milostiva gospa, gospod je v jedilnici omedlel.
= Mu nič ne pomaga, hišnega ključa vseeno ne dobi.

Slovanske narodne manjšine na Madžarskem

Prav v zadnjih dneh so priredili madžarski šovinisti v Budimpešti nove manifestacije, katerih so se udeležili tudi tamkaj živeči Italijani. Eden izmed teh fašistov je celo tudi govoril. Kakor vedno doslej, tako se je tudi tokrat zatrjevalo, da je bila madžarskemu narodu storjena strahovita krivica in da v Evropi in sploh na svetu ne bo prej miru, dokler se to ne popravi. Kako si to »popravljanje« zamišljajo, je dovolj znano. Tu in tam sicer pravijo, da hočejo nazaj samo ona ozemlja, na katerih žive Madžari, v resnici pa je njihov končni cilj zopetna restitucija nekdanje krone sv. Stefana, obnovitev takozvanega »madžarskega globusa« z mejami na Karpatih, Transilvanskih alpah, Donavi, Dravi, Kučnici in Litvi.

Ako vprašanje ozemlja, na katerem je madžarski živelj kompaktno naseljen, objektivno premostrimo, vidimo, da segajo samo v obmejnem pasu v Češkoslovaško in deloma v Romuniji ter le raztrgano tudi v Jugoslavijo. Pa še tod so se Madžari zadržali še v zadnjih dveh stoletjih, in sicer deloma tako, da so se na priselili, kakor n. pr. v Volvodino, Prekmurje itd. ali pa da so pomadžarili prvotno slovansko ter romunsko prebivalstvo. Najlepši zgled, kakšne namene so Madžari imeli s svojimi manjšinami, nam je prav nasebina takozvanih Seklerjev na vzhodu Transilvanije. Da bi Romuni na Ogrskem oddelili od onih v prejšnji svobodni Romuniji, so vzdolž meje pod Transilvanskimi alpami kolonizirali svoje ljudi na ozemlju, ki je večje, kakor je bila naša bivša mariborska oblast. Prav tako pa je tudi vsa sedanja madžarska narodna manjšina v Jugoslaviji bila umetno kolonizirana.

Tako so tedaj Madžari do poraza leta 1918, postopali s svojimi narodnimi manjšinami in prav nič boljše ne postopajo danes z onimi, ki so ostale v njihovih novih mejah. Dovolj je, da samo primerjamo, kako postopalo s svojimi Slovenci, Slovaki, Slovenci, Hrvatji, Srbi, Rusi in Čehi, in kako postopamo mi Jugoslavnici in Čehoslovaki z njimi, odnosno njihovimi rojaki v svojih dveh državah. Tako na Češkoslovaškem kakor tudi v Jugoslaviji imajo Madžari absolutno vse manjšinske pravice: šole, organizacije, cerkve, časopisje, gospodarska podjetja, napise itd., med tem ko se Slovani na Madžarskem niti ganiti ne smejo, čeprav jih je celo po njihovi statistiki preko 300.000. Izmed teh je krog 10.000 Slovencev, ki žive v Porablju in drugod; krog 65.000 Hrvatov in Srbov krog Baje, Mohača, Pečuha, Barča, Velike Kaniže, Segedina, Makova, Čabe itd., h katerim moramo prišteti še krog 30.000 gradiščanskih Hrvatov, ki niso pripadli Avstriji; dalje do 180.000 Slovakov in Čehov od državne meje proti vzhodu ter južno do in preko Budimpešte ter do 15.000 podkarpatskih Rusov ob češkoslovaški meji.

Tako vsi vsem državnim narodnim manjši-

Mariborski in dnevi drobiž

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Petek, 5. junija. Zaprto.
Sobota, 6. junija ob 20. uri »Labirint«, ab. C. Kuponi. Zadnikrat.
Nedelja, 7. junija. Zaprto.

Iz gledališča: V soboto, 6. t. m. bo poslednja vprizoritev Milana Skrbinška družinska drama iz življenja umetnikov »Labirint«, ab. C. — V kratkem bo letošnja premijera Kienzlove opere »Evangelinik«. Ta opera je Mariborčanom še v najboljšem spominu radi svoječasni odlični uspeh na maribor. odru. Pri letošnji premijeri bodo sodelovali v glavnih vlogah trije gostje, ga. Zamejč-Kovičeva (alt), ter gg. Neralič (bariton) in Jarc (tenor). Orkester je pomnožen in bo sodeloval s harfo znani harfinist g. Lukež. Režira g. Trbuhovič in dirigira g. Herzog.

Naše stabilizacijsko posojilo podpisano v 14 dneh.

Dasi je bil po pogodbi od 8. maja določen rok za vpisovanje našega stabilizacijskega posojila na 21 dni, je bilo vpisovanje s popolnim uspehom končano že v 14 dneh in je vpisan ves iznos posojila v nominalu 1205 milijonov francoskih frankov. To je vsekakor velik uspeh in dokaz velikega zaupanja inozemstva v našo državo, njen razvoj in napredek.

Soško razstavo risb in ročnih del priredi državna realna gimnazija v Mariboru v nedeljo in ponedeljek 7. in 8. junija v obeh risalnicah v II. nadstropju. Vstop prost.

Pevski zbor Glasbene Matice se bo v nedeljo korporativno udeležil narodnih slavnosti v Murški Soboti. Pel bo ob odkritju spomenika za svobodo padlih legionarjev in popoldne pri sokolskih slavnostih. Nocoj obvezna pevska vaja.

Telovo v Mariboru.

Tokrat se prišle na račun belooblečene deklice in okoliški kmetje, ki so prodali dosti mladih brez, s katerimi so se mariborske ulice spremenile tekom srede v kratkodobne drevorede. Prav posebno je treba poudariti, da se je letos odpevanje štirih evangelijev izvršilo v slovenščini, kar je napravilo na vse dober vtis. Slovesni procesiji so sledili zastopniki civilnih in vojaških oblasti ter številno občinstvo. — Pod zaščito lepega vremena se je veličastni cerkveni sprevod med sviranjem vojaške godbe v spremstvu raznih društev končal zelo zgodaj. — Pri štirih oltarjih je elitna četa domačega 45. pešpolka oddala salve. Nebo so spremljali aktivni podoficirji.

Generalno zborovanje Trboveljske premogokopne družbe.

V Ljubljani se je vršila glavna skupščina Trboveljske premogokopne družbe, ki je odobrila pod predsedstvom André Luqueta, častnega guvernerja francoske narodne banke, bilanco za preteklo leto in razdelitev čistega dobička. Na vsako delnico pride 25 dinarjev dividende. Iz letnega poročila ravnateljstva o poslovanju v posameznih obratih je razvidno, da je to precej nazadovalo in da se je morala družba boriti z velikimi težavami. Glavni vzrok je v splošni gospodarski krizi in pa v zadnjih dveh milijih zimah. Poleg tega je tudi zelo nazadovala dobava premoga s strani državnih železnic. Spričo tega je nazadovala produkcija premoga v revirjih skoro za pol milijona ton ali za 28% predlanske produkcije.

Sokolsko društvo v Rušah

privedi v nedeljo, dne 21. junija svoj letni telovadni nastop, za katerega se že pripravljajo vse vrste članov. Vabimo Sokolstvo in Sokolstvu naklonjeno občinstvo, da se udeleži tega dne v kar največjem številu prireditve ruškega Sokola, tega preizkušnega nosilca narodne in državne misli.

Produkcije golencev

višjih tečajev tukajšnje Glasbene Matice se vršijo danes, petek, in jutri, sobota, vsakokrat ob 20. uri v mali Unionski dvorani.

† Polde Modic.

Poldeta Modica, — kdo ga ni poznal v Mariboru? — ni več... Še včeraj vedrega in čilega, kakor vedno edinstveno šegavega, z vsakim prijaznega, je včeraj popoldne zadela srčna kap na njegovem stanovanju na Tržaški cesti 67. Prepeljali so ga sicer v bolnico, kjer pa je nehalo utripati njegovo zlato srcé, ki ni imelo sovražnika... Poldeta, nemirnega romarja, Ahasvera in bohéma mariborskega, nežnega prijatelja mladine, zlasti dijaštva, sentimentalnega priložnostnega pesnika, čigar »Plač Soče« je klasično delo, ni več... Mariborske ulice brez Poldeta? Nemogoče! Cvetlice, s katerimi se je ob rani zori pogovarjal kakor sentimentalni zaljubljenec s svojo deklico, bodo zasule svežo gomilo, nad katero bodo tužno plakale drobne ptičice, ki so družno s cveticami postale po težkem družinskem zlomu njegove nerazdružne tovarišice... Polde ni imel sovražnikov; za vsakega je imel toplo, sočutno bratsko besedo, ki je po svoji mehki pobožala tudi najbolj raskavo dušo... — Tak je bil pokojni Polde in tak ostane med nami tudi svetel spomin nanj. Ako je imel le dva dinarja, poklonil je enega svojemu tovarišu... — Še obleke je razdeljeval.

Polde Modic, vpokojeni policijski pristav, se je rodil 31. decembra 1876. v Ljubljani kot sin Leopolda in Frančiške Modic. — V Trstu je branil neustrašeno slovenske interese. Po burni mladosti je odšel v široki svet, bil v francoski legiji tujecev, prepotoval Sirijo, Egipt, Palestino, Rusijo. Razumel je dovršeno poleg jugoslovanskih jezikov nemščino, ruščino, laščino, francoščino, grščino in v dobi kitajske kolonije je bil edini tolmač težkega jezika. Turščino je obvladal kakor svojo ljubljeno gorenjsko materinščino. Dejal pa je po zatrdilu njegovih tovarišev za pet oseb. Bodi možu blag spomin!

Ogenj v Kemindustriji.

Včeraj popoldne je izbruhnil okoli 14. ure v skladišču »Kemindustrije«, ki je last g. Karla Goleža, velik požar. Čim so prešli gasilci vest o nesreči, so takoj odhiteli s tremi brigadami na kraj požara v Einspielerjevi ulici ter pričeli z reševalno akcijo. Ognjišče požara je bilo v srednjem delu prvega nadstropja ter se je ogenj zelo naglo širil. Žrtev plamenov je bila predvsem velika zaloga črne sajavke, ki jo pridobivajo iz saj oljnega plamena. Zaradi dima je postalo neuporabnih tudi troje vagonov žita in moke, ki jih je imela tvrdka Ludvik Franz in sinovi v gornjem nadstropju. Po dosedanjih ugotovitvah je nastal ogenj najbrže zaradi kratkega stika v skladiščnem elektrovodu. Reševalna dela so trajala do 17. ure ter so bili pri tem lažje ranjeni tudi trije gasilci. Škoda znaša okrog milijona dinarjev ter je krita z zavarovanjem.

Smrtna kosa.

Umrli so: Skrabelj Alojz, rojen 1910, brivski pomočnik, stanujoč v Primorski ulici št. 10, v bolnici pa posestnik Ravbar Ivan, rojen 1866.

Slivnica pri Mariboru.

Naše mlado sokolsko društvo se prav agilno giblje. Tekom maja t. l. je uprizorilo dve dramski predstavi, od katerih zadnja je bila krasna Anzengruberjeva »Samska domačija«. Vsi igralci so rešili svoje vloge častno. Nastopil je tudi pevski odsek z narodnimi pesmimi. Uvodoma je predaval prosvetar br. Čiček o srčni izobrazbi in nesmiselnem fantovskem sovraštvu iz posameznih vasi, kar bo vse polagoma izginilo, ko bodo naši fantje vestni in redni člani v sokolskih edinicah. Po igri se je vršil družabni večer pri podstarosti br. Novačanu, ki vneto podpira društvo. Skoraj dnevno vežbajo naši oddelki za okrožni oziroma župni zlet, ki se vršita tekom junija. Čeravno je sedaj obilo dela na polju in travnikih, vendar so zvečer točni pri telovadbi. V tem se pozna njihova vztrajnost, red in disciplina, kar je glavni pogoj vsakega društva. Zdravo!

Poučni tečaj in sadjarsko zborovanje v Ljutomeru

Na povabilo »Društva sadnih trgovcev za Dravsko bano ino« se je vršil dne 31. maja v Ljutomeru poučni tečaj in sadjarsko zborovanje muropoljskih in gornjemedijskih sadjerejev in sadnih izvoznikov, katerega se je udeležilo do 100 udeležencev od blizu in daleč. Otvarjajoč poučni tečaj je predsednik društva sadnih trgovcev g. Pevec iz Ormoža orisal in predložil splošen položaj in sadjarske težave in zahteve inozemske sadne trgovine, nakar je kmetijski referent g. Žnidarič v lepem govoru predaval o pravi in pripravi sadja za prodajo. Obenem je priporočal sadjerejem posamezne sadne vrste iz sadnega izbora, katere so za naš okoliš iz pomološkega stališča posebno priporočljive, nakar se je zadeva pretresla tudi od strani izvoznikov tako, da je vsakdo dobil pregled, katere vrste sadja najbolj uspevajo pri nas in katere vrste je mogoče najbolje vnovčiti oziroma po katerih je več povpraševanja.

Nadaljnji govorniki so pretresali vprašanje sadne trgovine ter so v glavnem povdarjali potrebo po sodelovanju med sadjereji in sadnimi trgovci; zahtevali so tudi odpravo nelegalne in nereelne sadne trgovine oziroma slučajnostne menjave.

Rečitane so bile udanostna brzojavka in resolucije, katere so bile soglasno sprejete.

Stvarnim izvajanjem strokovnjakov so z razveseljivim zanimanjem sledili vsi navzoči, zavedajoč se velike važnosti sadne trgovine za našo gospodarstvo.

Pred zaključkom tečaja se je član bankega sveta in predsednik kmetijskega odboja, Jakob Rajh iz Ljutomera zahvalil društvu za prirejen tečaj in za stvarno izvajanje posameznih govornikov ter v imenu sadjerejev apeliral na društvo, da izvoz sadja podvigne in nelegalno trgovino izloči. Izrazil je tudi željo, da bi pripravilo društvo meseca avgusta še en tak tečaj v Ljutomeru.

Novice iz Konjic

V seznamu letovišč nismo našli našega trga. Ni prav, da se za to merodajni faktorji niso pobrigali, kajti naš trg se lahko uspešno meri v lepoto, znamenitosti in privlačnosti z marsikaterim krajem, ki je proglašen za letovišče. Ima tudi vse zahtevane naprave, ki so bile stavljene kot pogoji. Že pred vojno je bilo pri nas vsako poletje več tujcev iz Gradca in celo iz Dunaja, ki so vsi bili zadivljeni nad lepoto okolice Konjic. Po prevratu se je za razvoj tuijskega prometa silno malo storilo, še celo Olepševalno društvo se je razpustilo, ker tržarji niso imeli umevanja za to organizacijo, kar je jako čudno, ker se po drugod ustanavljajo slična društva. Edini napredek moremo zaznamovati z ustanovitvijo planinske podružnice, ki je v kratkem času postavila svojo postojanko na Plesku; tu se je pokazalo, kako potrebna je bila ta koča. Zlasti po zimi je bila vedno polna smučarjev. Podružnica namerava še letos napraviti dve sobi na podstrešju, da bo omogočeno prenočevanje večjemu številu turistov.

Dravinjsko sokolsko okrožje priredi dne 21. t. m. okrožni zlet v Konjicah, ki se ga udeležijo vsa društva in čete iz celotnega okrožja. V Dravinjski dolini vodi Sokolstvo težko borbo za vsakega člana se mora boriti, ker nasprotniki odgovarjajo zlasti mladeniče, naj ne pristopijo v Sokolske vrste, ampak jih organizirajo po vseh mogočih svojih društvih, ki jih hvalijo po časopisih, da so edina, ki dajejo mladini pravilno vzgojo. Ta zlet mora pokazati napredek Sokolstva v tekočem letu, nasprotnikom pa dokazati, da so vsi naporji za uničenjem sokolske ideje brezuspešni.

Tovarniške cene

dežnikov, solnčnikov, aktovk in palic radi preselitve. Favai, Gosposka ul. 15.
Srečke za I. razred 22. kola so prispele v upravo »Jutra« in »Večernika« v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

Samomor in poskus samomora.

Na ograjo pred hišo št. 53 v Frankopanovi ulici se je obesil 39letni zasebni uradnik Alfonz Škorjanec. Ko so ga sneli, je bil že mrtev in so bili vsi poskusi oživiljanja brezuspešni. — V Vojašniški ulici pa je 19letna delavka Štefanija P. izpila večjo količino lizola. Spravili so jo v bolnico. Baje je vzrok nesrečna ljubezen.

S prsti v slamoreznico.

V Gornji Bistrici je prišel 14letni Slavko Ramšak iz Janžvega vrha pri Dravogradu z levo roko v slamoreznico. Rezilo mu je odrezalo tri prste. Prepeljali so ga v bolnico.

Vlom sredi mesta.

V noči od srede na četrtek je drzen zlikovec vlomil v pisarno Ljudske samopomoči na Aleksandrovi cesti 14. V pisarno ravnatelja je prišel s pomočjo vetriha, železno blagajno pa je odprl prav strokovnjaško na ta način, da je na vseh treh ključavnicah iztrgal železne stene in ključavnice s silo iztrl. Vlomil je nato v trezor in odnesel 3650 dinarjev, 100 šilingov in zlat prstan z briljantom, vreden 10.000 Din. Policija je znanemu vlomilskemu strokovnjaku že na sledu.

Nezgodna brezdomovinka.

Pri treh ribnikih se je včeraj popoldne zgrudil 46letni brezposelni Anton Valentinčič, brez bivališča. Pri padcu ob ribniku si je nalomil desno nogo. Z reševalnim avtom so ponesrečenca odpremili v bolnico.

Nesreča s flobertovko.

Včeraj popoldan je odšel 12letni Gat Ivan, učenec 5. razreda ljudske šole, v družbi ključavničarja Patza Karla na dnu breg Drave. S seboj sta vzela flobertovko, ki jo je imel spravljeno neki realčan na stranišču, da bi malo streljala. Fantiček pa je tako nesrečno manipuliral z orožjem, da si je pogol kroglico v trebuh, katerega je prebila in izstopila na desnem stegnu. Kljub hudi rani pa se je odpravil še domov, kjer je povedal očetu svojo nesrečo. Ta je poklical reševalno postajo, ki je prepeljala mladega ranjenca v bolnico.

S sekiro nad oboževalca svoje hčerke.

Snoči se je odigral v poznih nočnih urah v Krčevini na pragu dr. Glančnikovega posestva dogodek, ki bi lahko postal usoden. Teuž Alojz, delavec, stanujoč v Vinarski ulici, je spremljal namreč okoli 22. ure gospo Tilko N., vdovo iz Krčevine, proti njenemu domu. Ko sta dospela na dom gospe Neratove, je skočil pred Teuža Tomažič Ignac in ga napadel s sekiro. Vnel se je kratek in oster boj, v katerem je zahtal Tomažič Teužu dve rani, 3 do 4 cm dolgi, pod levim očesom. Teuž pa se je napačalcu odločno postavil po robu in mu ves oblit s krvjo iztrgal sekiro, katero je pozneje izročil policiji. Po prijavi na policiji je Teuž odšel na rešilni oddelek, kjer so mu rani izprali ter ga obvezali. Pri zaslišanju je izjavil Tomažič, da je napadel Teuža, ker je ta dvoril kot poročen mož njegovi hčerki, gospej Tilki, da si ga je ponovno opozarjal, naj pusti njegovo hčer pri miru. Ob neki taki priliki mu je tudi zagrozil, da ga bo s sekiro, čim prestopi mejo dr. Glančnikovega posestva v Krčevini, ter je spričo tega sedaj samo izvršil svojo grožnjo.

Vprašanje združitve Avstrije z Nemčijo je tekom zadnjega časa z akcijo za carinsko zvezo med obema državama, ki tvori pripravo za politično združitve, postalo zopet bolj aktualno. Kdor se zanima za pravno; politično in gospodarsko stan tega vprašanja, si mora vsekakor prečitati knjižico »Über die deutsch-österreichische Anschluss- und über die Kriegsschuldfrage« g. vlad. svetnika Em. Lieka, ki jo dobite za Din 15 v mariborski podružnici Tiskovne zadruge, Aleksandrova 13.

Kaj vse zmore Odol!

Odol lahko stori več nego da samo čisti zobe in jih ohranja zdrave in bele. On jih očuva tudi gnitja, čisti in osvežuje cela usta, ohranja zobno zdravo in ga čuva pred prevelikim omehčanjem. Sapi daje čudovit vonj. Vsed svoje posebne lastnosti, ki jo ima le Odol, pronicne s svojimi antiseptičnimi elementi v sluznice cele ustne votline ter jih po cele ure varuje pred nevarnimi učinki bakterij ter pred vsemi procesi kisanja, ki — ako se ne uporabljajo varnostna sredstva — brezposelno uničijo zobno

Velika kavarna

Sobota 6

Plesna tekma : Rožna veselica : Kabaret

Sobota 6

Velika kavarna

Nekaj Piccardovih predhodnikov

BALONI IN LETALA V VIŠINAH STRATOSFERE.

Neštevilno avijatikov in planincev je že poskušalo povzpeti se v višine, kjer je radi redčine zraka dihanje otežkočeno. Do višine Mont Blanca je kisik v zraku še zadostoval za dihanje. Čim pa se pride v višine nad 6.000 m, preti opasnost, da se zaduši človek in vsako zemeljsko bitje. Bili so pač izjemni slučajji, ko so poedini mogli vzdržati v znatno večji višini. Tako je dr. Schlem 5. julija 1905. brez umetnega dovajanja kisika prišel do višine 7800 m. Angleška balonska letalca Gleisher in Coxwell sta 5. septembra 1860. skušala doseči celo višino 11.277 m. Pri 5.000 m so se pričele težkoče v dihanju. Ko je barometer od normalnih 700 mm padel na 247, kar odgovarja višini 8840 m, so letalcema odpovedali nju ni udi in sta padla v nezavest, iz katere sta se prebudila šele, ko se je spustil balon dokaj nizko. Šele dvojici nemških znanstvenikov, Bersonu in Syringu, se je posrečilo, da sta se po dolgotrajnih skrbnih pripravah dne 31. julija 1901. z balonom, ki je obsegal 8400 kubičnih metrov, povzpela v višino 9150 m. Njun rekord je ostal celo četrstoletje nedotaknjen in šele v zadnjih letih je bil potolčen. Leta 1928. se je Amerikanec Gray dvignil z balonom v višino 12.945 m. V zadnjem času so počeli aeroplani uspešno tekrovati z baloni, ker je uspelo motorje zaščititi proti vplivu hladnega in razredčenega zraka v višjih plasteh. Višinski rekord je dosegel Junkersov avijatik Neuenhofen 28. maja 1929. z 12.739 m, ki ga je pa kasneje potolkel ameriški avijatik Soucek z 13.157 m.

Glasom dosedanjih vesti je balon prof.

Piccarda, ki obsega 14.000 kubičnih metrov, dosegel višino 16.000 metrov. Bil je napolnjen z vodikom samo do šestine svojega volumena. Do višine 14.000 metrov se je balon dvigal vsled širjenja plina v vedno redkejšem zraku. Nadaljnje vzpenjanje v stratosfero je bilo doseženo z odmetavanjem balasta. Zračni pritisk, ki v višini 10.000 metrov znaša še vedno 200 mm, bi pri višini 20.000 m padel na 40 mm. V višini 50 kilometrov bi živo srebro v barometru padlo pod 1 mm. S kisikovimi aparati si v stratosferi ne moreš pomagati. Zato se je prof. Piccard s svojim asistentom Kipferjem zaprl v hermetično zatvorjeno gondolo. Na podoben način bodo v bodoče z raketo drveli skozi zrakaprzni vsemir in se tako obvarovali pred zadušenjem.

Doslej so mali baloni za registriranje brez posadk plavali v višini med 15.000 in 30.000 metri. Z njihovo pomočjo so bili doseženi zanimivi rezultati v proučevanju zračnih struj in širjenja svetlobnih žarkov ter ostalih kozmičnih pojavov. Ti rezultati so imeli tudi velik praktičen pomen. Tokrat pa se je prvič v zgodovini človeštva živ človek, ki je stavil na kocko svoje življenje, povzpel v višine, kamor so doslej prispeli samo takšni mali baloni. Prof. Piccard, ki so ga vsled njegovih dolgotrajnih priprav in fantastičnih načrtov že skoro začeli smatrati za komično figuro in Don Quijota, se je nenadoma spremenil v smelega osvajača novega sveta. Njegov uspeh je pa tem značilnejši, ker ne gre za vrtooglavo pustolovščino, ampak za skrbno in znanstveno pedantično pripravljeno podjetje.

Duorno žalovanje pri Culukafrih

Culukafri v Natalu imajo dvomesečno žalost, ker jim je umrl najvišji poglavar Mgan Geuze, »stoletni vladar«. Polnih sto let sicer culukafriški poglavar ni dosegel, vendar mu pa ni mnogo manjkalo do njih. Vest o njegovi smrti je privabila k pogrebu nad 4000 Culukafrov iz vseh delov Natala. Žalobne slavnosti so se pričele ob sveti reki, v kateri so se morali najprej vsi udeleženci pokopati. Tedaj je bila pojedina. Mnogo peškovolov so pojedli in znatno množino kafrskega piva izpil. Po končani pojedini so poiskali položaj groba, nakar so bojevniki izvedli »defiliranje«. Bilo je to zadnje počaščenje, izkazano umrlemu poglavarju. Po preteku dvomesečne žalosti bo nova pojedina, ki bo poseben del slavnosti, združene z oficijelnem ustoličenjem novega poglavarja, v katerega no po veri Culukafrov stopil tekem dveh mesecev duh umrlega.

Novo čudo tehnike v Ameriki

Amerikanec v svoji praktičnosti ne pozna meje, in kar le more izkoristiti, mora dobiti obliko, ki garantira največjo rentabilnost. Kaj briga Amerikance sentimentalnost, kaj pojmi o estetiki, ukusu in podobno. Tudi jim le malokedaj imponirajo prirodne lepote in prirodna čuda. Tako se sedaj zopet pripravljajo, da korigirajo prirodu.

V Koloradu je nekoč bilo jezero med skalovjem. Tekom milijonov let pa si je voda izgledala novo pot in korito. Sedaj hoče ameriška tehnika izvesti novo delo: tekem 6 do 7 let hoče med pusto skalovje te preseke zabiti klin iz železnega betona in zopet ustvariti jezero, dolgo kakih 150 kilometrov, ki je v pradavnih časih obstajalo v tej puščini. Načrt zgradbe obsega tudi zgradbo električne centrale in kanala. Betonski zid bo visok 230 metrov, krona na njegovem vrhu pa bo dolga 335 metrov. Električna centrala

bo imela kapaciteto enega milijona konjskih sil, stalno pa bo lahko delalo 653.000 KS. Okrog zidu bo v velikem loku zgrajen kanal, dolg 320 kilometrov, in tako globok, da bodo lahko po njem plavale ladje, ki plovejo 6 metrov globoko. Po tem kanalu se bo obilica vode odvajala v puščino južne Kalifornije. Ta voda bo pretekla 430 kilometrov puščinskih tal in bo morala premagati vzpon 450 metrov, da bo mogla zopet odteči. Gradnja zidu in električne centrale bo stala krog 6 milijard dinarjev. Celo gradnjo bo dobil en podjetnik, dela bodo pričeli s tem, da bodo prodrli štiri predore, vsak po 1600 metrov dolg, skozi kompaktno gorsko pečino. Sledili bodo razni nasipi, ki bodo v slučaju navala reke vodo odvajali skozi tunele in jo zadržavali, ako bi se hotela vrniti v staro korito. Za dobro napredovanje gradnje bodo morali zgraditi pomožne električne centrale, dvižni gale in več železniških prog. Ker ni v bližini doslej bilo nikake naselbine, so že v oddaljenosti kakih 10 km pričeli graditi pravcato mesto. Union-Pacific-železnica pa je že položila tračnice na dolžini 42 km do te nove naselbine. Naprava bo nosila ime predsednika Hoovera in bo pravcato tehnično čudo.

Sredstvo — pa za koga?

V nekem graškem listu je izšel oglas s sledečim besedilom: »Rdeči nos odpravim diskretno! Pošljite v zavitku 1 šiling!« Oglasu je nasledlo več sto na svoj nos nevoljnih interesentov, nakar je dal listjak tiskati dopisnice s sledečim besedilom: »Pijte tako dolgo in krepko, da vam pomodri!« Čudnega kljukca, ki je na lahek način prišel do par sto šilingov, išče policija, javnost pa kiha od veselja nad rdečimi nosovi!

Z deco je križ.

— To je grdo, Marica, ko sem jaz bila majhna, nisem nikdar laga.a.
— Kedar pa si začela, mama?

Strokovna defnicija poljuba.

— Ne vem, kaj imate vedno s tem poljubovanjem, gospod doktor. Kot zdravnik bi vendar morali vedeti, da se na tvoj način prenašajo mase bacilov.

— To je res. Toda, če se poljublja oboje, morate vedeti, da vročina bacile uničuje.

Sport

Poraz ljubljanskega prvaka v Mariboru

SK Železničar:SK Svoboda (Ljubljana) 7:0 (2:0).

Na igrišču SK Železničarja se je večeraj vršila prijateljska tekma med ljubljanskim prvacom SK Svoboda in SK Železničarjem. Gosti so predvajali igro, ki nikakor ne upravičuje naslova reprezentanta ljubljanskega I. razreda. Mlade moči gostov so se sicer trudile, vendar pa niso mogle zatajiti, da se še niso preotkle preko osnovnih pojmov nogometne igre. Od posameznih formacij je bila še najboljša krilska vrsta, ožja obramba in napad pa sta nemogoča.

Domačini so bili v vsakem pogledu nadmočni in so zmago popolnoma zaslužili. Opaziti pa je bilo, da igre niso vzele z najresnejše strani, kar je pripisovati pač nemohi nasprotnika. V moštvi je bila najslabša točka desna stran napada. Kohout in Efferl ne spadata več v prvo moštvo! Krilska vrsta in ožja obramba je zadovoljila, vendar pa ni od daleč predvajala one igre, ki smo je od njih vajeni.

Goli so padli v 3. in 36. minuti v prvem polčasu in v 4., 5., 11., 16. in 42. minuti v drugem polčasu.

Rezultat znova izpričuje, da sedanji ljubljanski I. razred ne dosega klubov Maribora, ki so bili povsem neupravičeno izločeni iz liginega tekmovanja.

Sodil je g. Nemeč.

ISSK Maribor rezerva:SK Svoboda (Maribor) 7:2 (3:0).

Na igrišču ISSK Maribora je večeraj rezerva okrožnega prvaka sigurno zmagala nad SK Svobodo v razmerju 7:2.

SK Železničar II. mlad.:SK Jadran (Tezno) 4:1 (2:0).

Tekma, ki se je odigrala večeraj predpoldne na igrišču SK Železničarja, je končala s sigurno zmago SK Železničarja.

Tekmovanje za nogometno državno prvenstvo.

V Zagrebu je večeraj Concordia zmagala nad Gradjanskim z 2:1 (0:1). Sodil je g. Ružič (Beograd).

Stanje tabele I. grupe je naslednje: 1. Gradjanski 6, 2. Concordia 5, 3. Hajduk 2, 4. Primorje 2, 5. Hašk 1 in 6. Ilirija brez točke.

Ostale nogometne tekme.

Ljubljana: Ilirija:Austria (Celovec) 3:3 (1:2).

Celje: Atletik SK:SK Jadran (Ljubljana) 2:2 (1:1).

Zagreb: Viktorija:Jugoslavija 2:2 (1:1).

TENIS.

Češkoslovaška:Italija 5:0.

V tekmovanju za Davisov pokal je Češkoslovaška zmagala nad Italijo s 5:0. Čehoslovaki pridejo torej v semifinale.

Zagreb:Bukarešta 5:0.

Včeraj se je medmestni tenis-match Zagreb:Bukarešta zaključil. Rezultati so bili naslednji: Schäffer-Kukuljevič:Bunea-Princ Cantacuzene 6:1, 8:6, 6:1; Schäffer:Bunea 12:10, 6:0, 9:7, 6:2. Tekmam sta prisostvovala tudi Nieg. Vel. kralj in kraljica, ki sta bila od navzoče publike burno aklamirana.

Propozicije

štetnega teka skozi Maribor za prahodni pokal Anglo-Jugosl. petrolejskega d. d. Shell,

ki ga prireja dne 14. junija 1931 ob 11.30 MOJLAS. Pravico udeležbe imajo vsi klubi, ki so člani kateregakoli sportnega saveza, razen tega Sokolska društva in Shell klubi, s kolikor moštvi hočejo. Proge so sledeče: 1. Ljudski vrt (ISSK Maribor)—Moško učiteljske 260 m, 2. Moško učiteljske—Šumarska šola 220 m, 3. Šumarska šola—Banski inspektorat 140 m, 4. Banski inspektorat—Zrinjski trg 420 m, 5. Zrinjski trg—Kavarna Evropa 180 m, 6. Kavarna Evropa—Sodna ulica 480 m, 7. Sodna ulica—Trg svobode (cilj) 150 m, skupna dolžina proge 1.870 m. Prijave brez prijavnine je nasloviti najkasneje do 13. junija 1931 na

naslov Evgen Bergant, Maribor, Cankarjeva ulica 10. V prijavi je navesti tekače od starta do cilja vrstnim redom in označiti eventualne rezerve. Shell pokal je prehodan in preide v trajno posest po trikrat zaporednih ali petkratnih prekidnih zmagah. Tekmovanje se vrši po pravilih JLAS. Jurija: vodja teka Evgen Bergant, zapisnikar Josip Fišer, vrhovni sodnik dr. Jettmar, sodniki Smerdelj, Leyrer, Ilvar, Vidovič, starter Kramberger, časomerilci Roglič, Leskovar, Vesnaver, Marussig, kontrole: 1. Novak, 2. Drobnič, 3. Grešak, 4. Cilenšek, 5. Šef, 6. Amon, 7. Hoschitz. — MOJLAS v Mariboru.

Jutri prično velike mednarodne rokobre

za nagrado Din 10.000, ki jih organizira ISSK Maribor. Prireditelj se ni ustrašil velikega truda in žrtev, le da nudi sportnemu občinstvu Maribora zopet priložnost gledati svetovno znane altete. Večina dosedaj prijavljenih konkurentov je srednje teže, kar jamči za napete, tehnično visoko stoječe borbe. Lansko leto si je priboril prvenstvo ljubljence občinstva, bolgarski prvak Boris Belić. Da-li bo mogel tudi letos ponoviti svoj uspeh, je veliko vprašanje; tokrat bo v areni zbrana elita evropskih šampionov. Z napestostjo se pričakuje tudi nastop znanega zamorskega mojstra Toma Seierja, ki si je v zadnjem času nabral lepih lovorik. Vsak dan se bodo vršili po trije boji, od teh eden od odločitve. Pričetek tekmovanja je vedno ob 20.30 uri na verandi pivovarne Union. Ker je vstopnina izredno nizka, sedeži po 15.— in 10.— Din, stojišča pa po 5.— Din, bo odziv občinstva sigurno časten.

Razpis Majdičevega pokala za najboljšega plavača Dravske banovine.

1. Gospod Majdič Jože, restavrater »Graiske kleti« in restavracije v kopališču na Mariborskem otoku v Mariboru, daruje sportno trofejo — pokal — za najhitrejšega plavača, člana klubov na teritoriju LPPa o priliki plavalnega prvenstva LPPa za leto 1931., ki se vrši v Mariboru v mestnem kopališču na Mariborskem otoku. 2. Darilo preide v trajno last najhitrejšega plavača v letu 1931. 3. To darilo bo izročeno najhitrejšemu plavaču, juniorju ali seniorju, t. j. onemu, ki doseže, ne glede na kategorijo, najboljši in najhitrejši čas dneva. 4. Tekmovalca, ki doseže najboljši oziroma najhitrejši čas dneva ne glede na kategorijo in to v sorazmerju z sedanjimi svetovnimi rekordi v poedinih tekmovalnih panogah, določi komisija, ki jo bodo tvorili gg. darovatelj Majdič Jože, delegat LPPa in Savo Sanein. 5. Pokal izroči zmagovalcu po zaključenem tekmovanju osebno darovatelj sam.

Plavalni tečaj na Mariborskem otoku.

SSK Maraton priredi v dneh 8.—10. junija plavalni tečaj na Mariborskem otoku pod vodstvom absolventa visoke šole za telesno vzgojo v Berlinu, g. Drago Ulaga.

Kako je Abraham plačal Izaku dolg.

Abraham in Izak sta potovala skozi gozd. Napadel ju je ropar in jima je vse pobral. Pa spregovori najprej Izak: »Gospod rajberleben, dovolite. Ker sva že tako popolnoma v vaši cenjeni oblasti, ali bi ne mogel samo enkrat seči v svojo listnico?« — »Zakaj pa ne«, je zarenčal ropar in mu dal listnico. Izak jo je odprl, vzela iz nje tisočak, ga dal Abrahamu in dejal: »Abraham, dolgujem ti tisočak. Tu ti ga pred pričo vrnem«.

Strahopetec.

On: »Jaz bi ne imel korajže leteti v stratosfero, kakor ta prof. Piccard.«

Ona: »To že dolgo vem, da si strahopetec. Saj nimaš niti korajže, da bi se peljal z menoj v vlak na ljubljanski velesejem.«

Uganka.

— Kaj je to: Mnogo govori, neprestno govori...

= Jaz vem, to je boljševek.

— Motiš se! To je moja stara!

14 dni po poroki.

— Kaj pa delata vaša novoporočenca?

= Čutita se zelo srečna — drug brez drugega.

M. Zvacec

V senci jezuita

Zgodovinski roman 151

»Vaša svetlost,« je dejala, »še enkrat vas prosim milosti zanj!«

»Milost zanj! Prepozno je! Nimam ga več v oblasti!«

»Ali je pobegnil,« je vzkliknila Ciganka z medlo klet vico.

»Še hujše, kakor če bi bil pobegnil. Mrtev je!« Ciganka je zdaj razumela vedenje velikega profosa — vsaj zdelo se ji je, da ga razume.

»Mrtev!« je ponovila. »Mrtev... kako?«

»Umoril se je sam, Saj ti pravim, da ga nimam več v oblasti!«

»Ali ste se dobro prepričali, da je mrtev?«

»Mrtev je, pravim ti!« je rekel Monklar in prebledel.

»In ga ni mogoče več oživetiti?«

»Ni moči. Zdravniki so poskusili vse...« Ciganka se je zahrohotala z ploveščim glasom. Besno je stopila k Monklarju.

»Sanjarila sem,« je dejala z rezkim glasom, »sanjarila sem o drugačnem maščevanju...«

»Kaj hočeš reči, blazna starka?«

Prijela je Monklarja za roko in jo stresla s silnim gnevom.

»Nisem blazna!« je nadaljevala. »Sanjarila sem o nečem lepšem... Toda znam se zadovoljiti! Vaša svetlost pravi torej, da je mrtev?«

Monklar je pekimal z glavom.

»Pegnil je v vaši ječi?«

»Da v moji ječi.«

»In vi ste ga aretirali?«

»Jaz!«

»Ah, torej ste ga umorili vi?... Vii...«

»Da, jaz!...«

»Vedi torej pedlež: Ali veš kdo je bil ta mladi mož?... Ta Lantne? Imel si sina... imel si ženo! Prišla sem te prositi, da prizanesi krvi od moje krvi! A ti si bil neusmiljen! Tvojega sina... slišiš?... tvojega sina sem ukradla jaz, jaz sem ga storila rokovnjača! In tvoj sin, veliki profos, tvoj sin je Lantne... Le hiti ga oblet in razjokaj se nad njegovim mrtvim truplom!«

»Peklenska čarovnica! Ogoljufala si se za svoje maščevanje! Umri od gneva, kakor sem jaz skoro umrl od žalosti! In živi in živel bo!«

Ciganka je izbulila oči.

Iz njenega grla se je hotel izviti krik.

A zmanjkalo ji je časa.

Nezavestna se je zgrudila v znak.

Ne meneč se zanjo, je odhitel Monklar v ječo nazaj...

Ciganka je ležala nekaj minut v nezavesti.

Ko se je vzdramila, se je ogrija s krvavim pogledom. Vstala je.

Nobenega vzkrika ni bilo iz njenih ust; nobene besede ni črhnila.

Opotekaje se, je šla proti vratom.

Ali je jetnica?

Nel Vrata so bila odprta!

Šla je dol ter prekoračila dvorišče; in ker so jo bili videli vstopiti z velikim profosom in ni bilo dano zoper njo nikako povelje, so jo pustili brez ovir na ulico.

Na cesti si je Ciganka globoko oddahnila.

Obrnila se je proti dvorcu in ga obšla s pogledom, polnim sovražstva.

Preteče se je izgenila njena pest.

In zamrmrala je:
»Ni še vse končano!«
Nato se je izgubila v globine Pariza.

XVII.

Veliki gospodar.

Grof De Monklar je bil vrnil naglo v Lantnejevo celico, ponavljaše s trdnovratnostjo, v kateri je bil že gotovo začetek blaznosti:

»Nobenega dyoma ni več! Moj sin je, moj sin!« Plakal je zdaj.

Planil je k Lantneju, prijel ga v naročje in mu dejal:

»Pojdi z mano!«

Lantne mu je pokazal svoje verige.

Ihtenje je zahropelo v Monklarjevem grlu.

»Jaz trojni norec! Dal sem ukleniti svojega sina! Na to, da bi ga rešil verig, niti ne mislim!«

Stekel je v stražnico, vzal ključke od verig, vrnil se v par divjih skokih — vse to je storil Monklar v par trenutkih.

Skušal je odkleniti verige.

Toda preveč mu je trepetala roka.

»Počakaj, počakaj, ključavnica je zarjavela...« Govoril je to — ne vedoč za svoje besede — samo da govori, da se prepriča, da ne sanja.

In Lantne sam si je moral razkleniti ogromne verige.

Verige so se zavalile na tla z velikim rožljanjem, tako da sta pritekla dva ječarja v največji naglici in se pojavila na pragu celice.

Monklar ju je zagledal.

Z bodalom v roki se je zaletel proti njima.

»Kdo vaju je klicale!« je zarenčal, »Prvega, ki se gane, ubijem kakor psa!«

Vsa v strahu in osuplosti sta izginila stražnika.

Monklar se je vrnil k Lantneju.

Prijel ga je za roke:

»Uboge tvoje roke... Ali si trpel mnogo, kaj?«

»Ne, oče, nič mi ni...«

»In tvoja zapetja — vsa oguljena, vsa odprta... Oh, te proklete verige...«

»Oče, ne misliva več na to...«

»Oče!... Ah, kako sladko de človeku, ko sliši to ime! Že dvajset let ni božala mojih ušes ta beseda! In kako sem čakal nanjo! Kako sem si izkušal v duhu pred stavljati tvoj glas...«

»Ubogi oče!...«

»Tak povej mi... ali si katerikrat mislil na svojega očeta? Ali si se izkušal spomniti? Povej! Kako si moral trpeti...«

Držal je Lantnejeve roke v svojih in jih stiskal krčevito.

»O, da, trpel sem vsled tega,« je rekel Lantne. »In baš zato, ker se nisem mogel spomniti...«

»Pojdiva... Ne... Ostanjva še tu... Tukaj sem našel svojega sina! Moj sin!... O Bog, sem se naplakal!... Torej ni se ti posrečilo, da bi se bil spomnil...«

»Včasih so mi švigali po možganih bliski... bilo mi je, kakor da moram najti le konec niti, pa razvozliam klopčič svojih spominov... In to se mi je zgodilo, ko sem prišel na dvorišče tvojega dvorca... spomini so se dramili drug za drugim... Bila je tista železna svetiljka... Zakaj nekega dne... ali se spominjate, oče? Nekega dne ste mi dali igračo... ne vem več, kaj... nekaj, s čimer sem se igral, pa se mi je ujelo na tisto svetiljko...«

»Spominjam se... bil je zmaj z rdečim perjem!...«

»Ah, da, da!... Saj se mi je zdelo, da vidim nekaj rdečega...«

»Govori! Oh, govori še!...«

»Neki vojak je snel mojega zmaja... Svetiljka pa

se mi je takrat vtisnila v spomin...«

»Če pomislim, da sem jo hotel lani že odpraviti!...«

»Vseeno bi bil spoznal svoj dom, saj je bilo še polno drugih znakov...«

»Bogme, spoznal bi bil, da biva tu tvoj stari oče! Saj do tega je moralo priti, veš... A kako dobro govoriš! Izražas se s tako spretnostjo in lahkoto...«

»Vaša očetovska dobrota me prečenjuje.«

»Ne, ne... res je... Človek bi dejal, da te je nekdo poučeval... Kdo te je učil? Kateri častitljivi in dobri mož je poskrbel za tvojo vzgojo? Tista strašna čarovnica gotovo ni mogla biti...«

Lantne je prebledel kakor smrt, in radost ga je zapustila mahoma. Že je hotel povedati Doletovo ime! Toda v velikodušnosti svojega značaja je raiši ohranil to žalostno razodetje zase...

Sicer pa je Monklar pozabil na svoje vprašanje s tisto gibčnostjo in vročično nestalnostjo, ki se je razodevala v njegovih besedah in njegovem početju, odkar je bil v ječi, je vzkliknil mahoma:

»Kakšen norec sem! Poslušam te tu, v tem kužnem zaporu... In nič ne pomislim, da gotovo pogineš glad!«

Daj, pojdi z mano... pripravim ti večerjo, da se po krepčaš...«

Prijel je Lantneja za roko in ga vlekel s seboj.

Ta hip pa se je dvignila med vrati celice temna postava.

In Lojolev glas je zadonel odurno:

»No, kaj pomeni to? Veliki profos daje sam svojo dojetnik! Ali blaznite grof De Monklar?«

Da, Lojola sam je govoril te besede.

Ura Lantnejevega usmrčenja se je bližala, in prečastiti je bil prišel, da ponudi jetniku tolažbo svete vere, s čimer mu je dal gotovo velik dokaz svojega uvaževanja.

Kajti zaradi drugih jetnikov, makar da bi bili sami odlični gospodje, si ne bi bil delal neprilik.

Toda Lantne se mu je bil postavil po robu s predrznostjo, ki jo je moral občudovati; Lantne ga je bil opasno ranil — njega, ki je mislil dotlej, da mu ni enakega v igri z meči.

Posledica vsega tega je bila, da se je Lojolevo sovražstvo do Lantneja podesetorilo.

Morda ga je sovražil še bolj, nego je prej sovražil Doleta.

Ob zori je torej Lojola v največji naglici zapustil samostan, kamor se je bil skrčil kmalu po svoji avanturi z Lantnejem, ter se napotil proti dvorcu velike profesije.

Ne le, da je hotel prisostvovati Lantnejevemu obšenju; njegov namen je bil pred vsem, posetiti ga še prej, kakor je bil že napovedal Monklarju.

Dospel je v dvorec velikega profosa, je zagledal Lojola vse polno stražnikov in služabnikov, zbranih na dvorišču in tiščočih glave skupaj; razgovarjali so se s tihim glasom, toda očividno v velikem vznemirjenju.

Kakor hitro pa se je prikazal on, so se prenehali razgovarjati in vsi ti ljudje so sklonili glave tako skromno in ponižno, kakor že od nekdaj vsi lakajji, kadar zagledajo pred seboj gospodarja.

Povelje, ki jim ga je bil dal Monklar, da naj uboga jo meniha v vseh slučajih, nenavadno spoštovanje, ki mu ga je izkazoval veliki profos, trud, ki si ga je bil naložil niemu v čast, ko ga je spremlil do vrat, in še mnogo drugih znakov je bilo dvignilo Lojola v spoštovanju te služinčadi kaj visoko. S tistim posebnim služabniškim instinktom so slutili v njem mogočno osebo, stoječo tako visoko, da je trepetal pred njim sam Monklar, strah in groza vsega pariškega mesta.

Prvi pogled je razodel Lojoli, da se je moralo zgoditi nekaj nenavadnega.

(Nadaljevanje pri...)

Kompletni zdravniški inventar
Instrumentarij, domača apoteka in knjige, vse jako dobro ohranjeno, radi smrti ceno na prodaj. Podlesnik, Maribor, Vinarska ulica 13. 1633

Enega ali dva gospoda
sprejemem na stanovanje in celo prehrano. Tedensko Din 110, Vprašati Tezno, Ptujška cesta 14/5, Kosec. 1635

Odol steklenice
kupiše galanterijska trgovina Drago Rosina, Vetrinjska ul. 26. 1349

Sobo in črkoslikanje,
vedno najnovejši vzorci na razpolago izvršuje pogeni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. X

sastopniki se sprejmejo

V Gambrinovi dvorani
Jutri v soboto, dne 9. junija veliki
vrtni koncert

Svira železnišavska godba pod vodstvom g. kapelnika M. Schönherrja.

Vstop prost. Začetek ob 20. uri.

Sveže Tscheligi-jevo pivo, prvovrstno vino, izborna kuhinja. Postrežba točna in solidna. — Za obilen obisk se priporoča 1640 M. RACIČ.

Sanatorij v Mariboru
Gospodsk. ul. 49. Telefon 2358. Lastnik in vodja: primarij dr. Cernič, specialist za kirurgijo

Sanatorij je najmoderneje urejen za operacije in opremljen s zdravilnimi aparati: višinskim solncem za obsevanje ran, kostnih in sklepnih vnetij; tonizatorjem za elektriziranje po poškodbah in ohlaplosti čreves; dlatermilo za električno pregrevanje in električno izžiganje; žarnico »hala« za revmatična in druga boleča vnetja; »entrocleaner« jem za notranje črevesne kopeli pri zapletih, napihovanju in za splošni telesni podvig. Dnevna oskrba prvi razred Din 120,-, drugi razred 80,-, tretji razred 60,-.

Hitro se en zvezek!

od Papirnice

Ljudske pisarne

Slomškov trg 6